

GOI-YAKINTZA'RUNTZ URBILTZEKO NAYEAN - NAIMENA

Ba-ditugu gure baitan menak asko, ta men guzti oyek nolabait gizonaren almen oroka a osotzen dute zalantzik gabe, edo almen oren besoak bezala begira ditzakegu; ta ororen bitartez gure gogo-biziaren ikuspegiak dirala ere onartzekoa izanik, bizi ori argi ta zabal-zabalik agertzen zaigu, gizonaren nor-tasuna eratzeko. Men, almen, gogoa, aipaga iak benetan gizona zer dan adierazteko, ta oso egokia zaigu guziak aztertzea gu geu nor geran atemateko.

Ona emen aztertzeke ona dan beste almen bat, oso berezia dana, ÑAIME-ÑA, ots, nai-izateko mena. Bai, berezi-berezia dugu almen au, beste menekin, zuzen, alkartasunik ez duena. Ñunbait ikutu egin ditzake besteak, baña beti iraitzean eta oyekin alkarbiderik izan gabe. Alakotz, men au gure baitan berez sortu ta bakarik ari da bertan bere elburua betetzeko. Auxe nai dugu, beste ori ez dugu nai, noiz-nai diñogu guztiok, gure erabakitasunik jakin-eratzeko; naimena agertzea, beti, erabakitasuna adierazteko egiten da; beraz, edozein erabakitasuna aipatzeko, naimena sortzen da, orixe burutzeko ezinbesteko eragile bezela. Ora naimenaren ga antzia gure gogo-bizian, eta gure soñeko egi-penak be betetzeko oso beara dala ikusten da.

O engatik oso argi oartzen da gure baitan dagoen almen onen ondorioak naiz gure baitan naiz guregan ere gertatzen dirala, ta orixe dala-ta ongi esan dezakegu almen au nolarebait gure baitatik guregana eraz doakigula, elburuak batean naiz bestean buruturik izan ditezken.

Egitan, aundia dugu gure barneko bizian nai-izatearen almena, naimena. Ñola dugu, baña, almen ori gure gogoan? Ñundik sortu zaigu bertan? Edo nork eman digu orela izateko almena? Beste zerbaiten ondorioa al da gure naimena?; ez dirudi, ezta ori argi bederik ikusten, eta gure baitan jayo giñanetik bera dan bezela dagoela, berez edo dagoela, onartu bear dugu, azpegi bi auetan: Ñai-izatea ta nai ez izatea.

Jayotzen danetik eta bereala, iñork ezer irakasi gabe, ba-daki gizonak "nai dut" edo "ez dut nai" esatea, ta orela erakusten da argienik gure gogo-izaeraren zati berezi bat dala, men aundi bat bezela agertzean. Eta ortan dagoen garantzi aundia garbi azaltzen da nun-nai esaten dan esakun ontan: Ñai-izatea al-izatea da. Ta edozein gauza gureganatzeko edo lortzeko naimena da erabilli bear dana. Beste esakun au be edonun entzuten da: Ñai duenak al duenak baño geyago dagi. Ta orela guztien aldetik naimenaren almena garbiro aipatzen eta onartzen da.

Ñaimena jokoan ari-izateko, kari edo zioeren bat izan bea da au etik; osterantzean naimena igitzerik gabe geratzen da gure baitan ondoririk gabe; almen geldia dala esan genezake orduan; baña zioeren bat sortu ezkerro, txikiena bada ere, bereala yardutean sartzen da bipilki; orela naimena almen soilla bezela dago gure baitan lenengoz, gero egillea legez jokatzen agertzeko; ta oyek ditugu naimenaren bi azpegi bereziak.

Baitezpadakoa zayo gizonari naimena erabiltzea, ta ez da ongi ulertzen naimen gabeko gizonik; inda geyago ala gutxiagokoa izan diteke naimena, gizon bakoitza nolakoa dan eraz, baña edonorengan agertzen da beti almen aundi ori, ta gauza txikiena egiteko edo burutzeko be, beafezkoena zayo beti edonola erabiltzea. O engatik bakoitzari bere bizian barna ari-izateko nai ta nayezkoa izango zayo ontaz edo artaz naimena erabiltzea. Eta gure baitan dugun gogo-bizia guztiz nabaria azaltzen zaigu garbienik, naimenaren bitartez.

Ñaimena izatearen egipena, ezta berez ez gauza ona ez eta txa a be; gizonak nola erabiltzen duen eraz agertuko da naiz margo betekoa naiz bestekoa; jakiña, gizona bera baita beti ona ala gaiztoa izatea, ta o engatik berak dagien guzia era berean berdin agertzen da. Ñaimen ona edo naimen txa a esatea entzuten da sal, baña ori esan dugunez ulertu beat' da.

Ñaimena beti bidea bezela agertzen zayo gizonari bere bizian barna ari-izateko, ta zeredozer egitean egunero erabiltzen du gizonak men ori nai duena burutu al-izateko. Oso aipaga iak dira Ludi ontan lan nabariak egitean yardun duten gizonak, beren naimen aundia jokoan erabiltzean, aurka sortzen zaizkien eragozpenak gaintzeko batik bat. Guzientzat bea -bea a izan zayo naimen goto a erabiltzea ta oren eske beren xedeak betetzea lortu dute azkenean, eta eziña izango litzayeke naimenik gabe ezer egitea. Argi ikus dezakegu, beraz, naimena izan eta erabiltzearen ga antzia; bai, eraginko a egitan bizian barna naimena, ta gizonarentzat ezinbestekoa dalarik nor ukatu? O ela agertzen da, benetan, gizonaren gogo-izaera betetzeko almen egokia; ta beste almen guziekin alkartuta, izaera ori ederto-nabari erazten du.

Bea -bea ezkoa zayo gizonari naimena izan eta erabiltzea, benetako gizona bezela bizi ta yarduteko; ulerkaitza oso naimenik gabeko gizona izatea. Abereak ere, nolabañt, beren senaren neuñan ala nolako naimena be ba-dutela erakusten dute; noski beren gai-bizian baka ik azaltzen dana, guztiz zeda iturik duten bizi barnean. Eta gauzak dira soilki guztiz naimenik gabe agertzen diranak; zentzundunengan baka ik, neu i txiki naiz aundian izan diteke naimena, ta gizonaren baitan, eskierki, egokienik nabaritzeko.

Ñaimena, almena bada ere, ezta berez ari-izan, eta gizona da, bere auke-ran, erabilli dezakena, egoki ala ez egoki izan diteken norabidean; alan eta guzti, berarengandik nolarebait sortuta bezela, ba-dagoz onak ez diran ager-kunak; kasketaldia, naikundea, naikia, gurari izkiak, apetak burukeria, giriñak, burkoikeria ta tankerak; guzjak itz batez naikeriak bezela ezagutu ditzakegunak, eta naikeria arau gabeko naimena bezela dalarik.

Beraz, naimena naikeria biurtuta age diteke, ('ela aldatuta; baña nola egin diteke aldakuntza ori?, beraz?, ala eragipenen batek jota? Eztirudi, almen bat izatean, o elakorik berez egin ditekena, ta bidezkotzat a dezakegu bitartekoa izan diteken zerbaitek eraginda biurtzen dala. Baña zer da edo zer izan diteke zerbait ori?, bearbada gizonaren jokerak soilik, eta azkenez gizona bera azal

diteke aldakuntza oren eragille baka a bezela, zer dagien oarturik ala oartzeke jokatzean.

Amaikatxo naikeriak gizakiaren baitan; alakotz, oso maiz agertu bear naimena aldatuta, gutxiago naimen goto a bezela yarduteko; eta naimen goto eta sendoa gizona ari-izateko bide egokienetakoa dalarik. Bai, gizonarentzat naimena bide bat dala aitortu bear, bere bitartez egipen aundi ta egokiak burutu al-izateko.

Ara nola dagoen garantzi aundia naimenean, ukatu ezin diteken ga antzia, gizonak ain egokiro ustiatu dezakena, ta orela dala geyenetan ateman ezpada ere, bere egipenetan gizonak ongjenik adierazten du, "nai dut" ala "eztut nai" esaten, naimenez beti yarduten duela. Eta ardurabakoa dana, naimenik gabe agertzen dana, duintasunik ezuela ere edonorentzat azaltzen zayo; oso aintzakotzat artzeke, alderantziz, naimen on eta aundiko gizona, beti goi-goyan jkustekoa dana.

Ba-dago bizia ta bizi zabala gizonaren baitan, eta bizi oren azpegi berezietetakoa naimena dugu ezpairik gabe, gizonaren izaera ongienik nabaritzean, eta beste azpegi guztien artean, bere almenen multzoan, egokitasunez beterik ikusteko izanik.

Ñaimena gizakien ekitean agertzen da almen aundia bezela, geldirik iñoiz ez geratzeko, ekin eta ekin ari-izateko baño; orela gizonaren biziari zentzun aundia ere ematen dio, adiñonez zabal dedin eta norberarentzat eta besteen-tzat ere zitu eder eta ugari emateko. Ona jzan diteke, beraz, naimena ta onaren itu i, orela begira dezakegu, gizonaren ontasun ede enetakoa, ondorio egokiak jarion zaizkiolarik.

Atsegiña gjzonarentzat bere baitan o elako aberastasuna daukala oartzea, bere burua oso goratua bezela ikus-erazten diona; beti, noski, naimen onekoa baldin bada. Ajpaga ia dugu, benetan, gizonaren almen au, goruntz abiaturjk bizi ta ari-izateko, lerak menperatzeko ta beko zalekerietajk azke bizi ta yarduteko.

U estarazu'ta Andoni